

POLSKIE TOWARZYSTWO FOTOKINEMATOGRAFICZNE

Stowarzyszenie

ul. Opatowska 15, 50-001 WROCLAW

50-205 WROCLAW

POLSKIE TOWARZYSTWO ENTOMOLOGICZNE

ul. Ogrodnicza 25, nr 30
50-205 WROCŁAW

tel. 2-537

POLSKIE TOWARZYSTWO ENTOMOLOGICZNE

BIULETYN

INFORMACYJNY

WARSZAWA 1973 • NR 11

POLSKIE TOWARZYSTWO ENTOMOLOGICZNE

BIULETYN INFORMACYJNY

Nr 11

WARSZAWA 1973

KOMITET REDAKCYJNY

doc. dr habil. Andrzej Szujecki
dr Waldemar Mikołajczyk
sekretarz: Zofia Kismanowska

Adres Komitetu Redakcyjnego:
Nowy Świat 72 Pałac Staszica
tel. 26-96-17
00-330 Warszawa

Projekt graficzny okładki: Jerzy Desselbarger

BIULETYN INFORMACYJNY
POLSKIEGO TOWARZYSTWA ENTOMOLOGICZNEGO

Nr 11

Warszawa

maj 1973

KOMUNIKATY

Sekcja Mirmekologiczna - Sekcja Owadów Społecznych

Zarząd Główny, na posiedzeniu w dniu 13.II.1973 roku, zatwierdził wniosek Sekcji Mirmekologicznej o jej przemianowanie w Sekcję Owadów Społecznych PTE. Zwrócono się do Polskiej Akademii Nauk o wyrażenie zgody na przystąpienie Sekcji do mieszczącej się w Paryżu Unii Badania Owadów Społecznych.

Plany powołania Sekcji Entomologii Leśnej PTE

Przy okazji mającego się odbyć Sympozjum "Zadania entomologii w lasach znajdujących się pod wpływem pyłów przemysłowych" /Chorzów, 25-26.VI.br./ Zarząd Główny planuje utworzenie nowej, czwartej z kolei sekcji - Sekcji Entomologii Leśnej PTE.

Na program Sympozjum słoży się część referatowa oraz zwiedzanie obszarów leśnych skażonych przez pyły przemysłowe.

Nowi Członkowie PTE

Na zebraniu Zarządu Głównego PTE w dniu 27.III.1973 r. przyjęto w szeregi Członków Towarzystwa następujące osoby:

mgr Marian Błaski, Marek Żur /Oddział w Bytomiu/

mgr Janina Bray, mgr Gabriela Schessner /oddział w Gdańsku/

mgr Janusz Markowski, Jerzy Molicki /Oddział w Łodzi/

Grażyna Spiszczńska /Oddział w Poznaniu/

Na wniosek Zarządu Oddziałów skreślono z listy członków PTE:

Ewę Cempel /Gdańsk/ i mgr Jerzego Dyjecińskiego /Warszawa/ Wymienione osoby od dłuższego czasu nie utrzymywały kontaktu z Towarzystwem.

Ponadto ZG PTE przychylił się do prośby kol. Bolesława Polakowskiego i mgr inż. Bolesława Korca /Oddział w Gdańsku/ i przyjął ich rezygnację z przynależności do Towarzystwa.

KRONIKA ODDZIAŁÓW

Sprawozdania z działalności Oddziałów /skrót/, ciąg dalszy

Ł ó d ź

W roku sprawozdawczym Zarząd zbierał się dwukrotnie, celem omówienia rozdziału szpilek entomologicznych, spraw Zjazdu PTE, zapoznania członków Zarządu z aktualnymi komunikatami ZG PTE, jak również ustalenia terminu Zebrania Plenarnego na styczeń 1973 r. Na jednym z tych Zebrań wybrany został Korespondent Biuletynu Informacyjnego - kol. Z.Śliwiński.

W okresie sprawozdawczym nastąpił znaczny wzrost działalności członków Oddziału - Studentów i Absolwentów UŁ w ramach Sekcji Entomologicznej Koła Naukowego Biologów UŁ. Organizowane są częste zebrania referatowe a Sekcja podjęła własne badania naukowe na Wyżynie Łódzkiej.

Członkowie Oddziału biorą udział w akcjach, mających na celu popularyzację entomologii. Urządzona była wystawa zbiorów entomologicznych członków naszego Towarzystwa - Z. Śliwińskiego i H. Sudorowicza w Muzeum w Tomaszowie Mazowieckim. Konsultowano również filmy o problematyce entomologicznej dla WFO w Łodzi. Na XXXIII Zjazd PTE w Poznaniu przygotowany został przez dra E. Trandę przy współpracy red. M. Tymowskiej referat pt.: "Popularyzacja zagadnień entomologicznych przez film".

Z innych prac organizacyjnych należy wymienić rozprawianie szpilek entomologicznych wśród członków naszego Oddziału oraz sprzętu entomologicznego z Pracowni Pomocy Naukowych w Poznaniu.

Według stanu na dzień 31.XII.1972 r. Oddział liczy 16 członków.

O l s z z t y n

W okresie sprawozdawczym odbyło się 6 posiedzeń zarządu, 3 zebrania referatowe i zebranie sprawozdawczo-wyborcze. Tematyka zebrania referatowych była następująca:

1. "Aktualne problemy odporności organizmów żywych na pestycydy".
2. "Roztocze - a choroby alergiczne układu oddechowego".
3. "Ochrona roślin we Francji".

Oddział w okresie sprawozdawczym zorganizował dwa Sympozja Ogólnopolskie. Tematyka sympozjów była następująca:

1. Etologia mrówek.
2. Entomofauna gleby i jej znaczenie gospodarcze.

Zorganizowano również jedną wycieczkę do rezerwatu przyrodniczego - Wyspa Kormoranów.

Członkowie Oddziału brali udział w kursach ochrony roślin z zakresu entomologii stosowanej i zwalczania szkodników w szkołach, wygłaszali pogadanki w Ognisku Nauczycielskim oraz w Radio.

W dalszym ciągu prowadzono obserwacje /w ramach zespołowej pracy/ nad pojawami szkodników zbóż.

W dniu 31 grudnia 1972 roku Oddział Olsztyński liczył 17 członków.

P o z n a n i a

W okresie sprawozdawczym odbyło się 5 zebrań Zarządu Oddziału, ponadto Zarząd zbierał się przed każdym zebraniem naukowym, celem omówienia spraw bieżących. Odbyło się siedem zebrań referatowo-dyskusyjnych na których wygłoszono 9 referatów.

Prof.dr A. Wróblewski	- Jeszcze o Micronectinae Australii
Kol. M.Tomalak	- Z biologii Saperda perforata
Dr A. Szeptycki	- Wrażenia przyrodnicze z Płd.Afryki
Dr A. Łąkocy	- Sprawozdanie z wyjazdu do Rzymu na Sesję FAO
Dr Z. Wilkaniec	- Wpływ pokarmu na hodowlę trzmieli, przezimowanie i przydatność samic do zakładania gniazd
Doc.dr W. Romanow	- Z badań nad biologią przyszczarka przylistkowiaka /Dasyneura ignorata, Diptera/
Mgr H. Karbarz-Wiktorowicz	- Badania nad morfologią i biologią pasożyta ślimaków Ricardella limacum.
Mgr K. Wiktorowicz	- Z badań nad rodzajem Tectocephalus /Oribatei/ w Polsce
Dr C. Błaszak	- Zerconidae /Acari, Mesostigmata/ Polski

Frekwencja na zebraniach wahała się od 9 do 30 osób, średnio 15 osób. Referaty były ilustrowane wykresami, tabelami i kolorowymi przezroczami. Znaczna część wygłoszonych referatów była publikowana w Polskim Piśmie Entomologicznym, innych czasopismach lub biuletynach naukowych. Wielu członków PTE przyczyniło się z racji swej pracy zawodowej do popularyzowania wiedzy entomologicznej w formie artykułów w czasopismach popularno-naukowych, pogadankach w radio i telewizji.

W okresie sprawozdawczym Zarząd przygotował XXXIII Zjazd Polskiego Towarzystwa Entomologicznego. Poza tym Zarząd rozprowadził pomiędzy członków Biuletyn informacyjny wydawany przez Zarząd Główny oraz niezbędne pomoce do preparowania owadów.

Oddział liczy 68 osób.

S k i e r n i e w i c e

W okresie sprawozdawczym odbyły się 3 posiedzenia Zarządu i 8 zebrań walnych.

Tematy referatów wygłoszonych na walnych zebraniach:

- St. Śledziona: Rośliny i zwierzęta stanu Nowy York
- dr E. Niemczyk: Problemy związane z naszennictwem owadów
- mgr R. Olszak: Wrażenia z wycieczki przyrodniczej po Jugosławii
- mgr L. Jesiotr: Wrażenia ochroniarza z rocznego pobytu w USA
- mgr St. Prędko: Biologia i zwalczanie owocówki jabłkóweczki na Podkarpaciu
- mgr K. Szudyga: Problemy związane z hodowlą i ochroną pieczarek
- dr E. Niemczyk: Francuskie ośrodki badawcze zajmujące się biologicznymi i integrowanymi metodami ochrony sadów
- dr J. Szwejda: Ekologia śmietki kapuścianej
- dr G. Bąkowski: Życie i zwyczaje modliszek amerykańskich
- dr Z. Nowakowski: Próba laboratoryjnej oceny nowych preparatów.

Członkowie Oddziału aktywnie uczestniczą w popularyzacji wiedzy entomologicznej /32 artykuły popularno-naukowe, 42 wykłady oraz poradnictwo fachowe z zakresu ochrony sadów/

Oddział liczy 26 członków.

S z c z e c i n

W okresie sprawozdawczym odbyły się 2 posiedzenia Zarządu, 4 zebrania referatowo-dyskusyjne i jedna wycieczka naukowa. Tematyka posiedzeń referatowych:

1. Badania nad entomofauną naziemną na polach Instytutu Ziemiaka w Boninie - dr Janusz Fedorko
2. Owady jako składnik środowiska naturalnego - prof. dr Antoni Linke /posiedzenie wspólne z Oddz.Tow.Przyrod. im.Kopernika/
3. Nowoczesne ogrody zoologiczne - doc. dr A. Taborski /wspólnie z Oddz. Pol.Tow. Zoologicz./.
4. Badania entomologiczne w 1972 r. w ramach problemu węzłowego 09.1.7 - Zespół pracowników

Wycieczka naukowa - Nad jezioro w Glinnej /pow. Gryfino/ - pokazy różnych metod połowu owadów.

Członkowie Szczecińskiego Oddz.Pol. Tow.Entomol. w składzie 8 osób wzięli udział w I Sympozjum Entomologicznym WRD w dniu 4.XI.72 r. w Eberswalde, nawiązując kontakty naukowe z pokrewnym Towarzystwem.

Przeciętna frekwencja na zebraniach 10-12 osób.

Stan członków według listy - 28 osób.

W a r s z a w a

W 1972 r. odbyło się 7 zebrań naukowych Oddziału, na których ogłoszono następujące referaty:

1. Spostrzeżenia z pobytu w ośrodkach naukowych WRF - prof. H. Sandner
2. Nowe dane o zachowaniu się mrówek niewolniczych - doc. dr habil. J. Dobrzański
3. Niektóre problemy związane z hodowlą chrząszczy - dr B. Burakowski
4. Hormony owadów i perspektywy ich stosowania dla zwalczania gatunków szkodliwych - dr J. Boczek i dr M. Gwiazda
5. Metody żerowania w terenie u różnych gatunków mrówek - dr J. Dobrzańska

6. O drapieżnictwie pajaków - dr J. Łuczak i dr E. Prot
7. Niektóre zagadnienia związane z rewizją rodzaju *Cerodontha* ROND. /Diptera, Agromyzidae/ - dr J.T. Nowakowski

W okresie sprawozdawczym wydano 8 komunikatów do użytku wewnętrznego, rozprawdzono kwestionariusz dotyczący badań entomologicznych na terenie Kampinoskiego Parku Narodowego oraz ogłoszono jego wyniki. Pomiedzy członków Oddziału zostały rozprawdzone szpilki entomologiczne, przydzielone przez Zarząd Główny PTE.

W r o c ł ę w

Odbyły się 4 posiedzenia Zarządu z następującym porządkiem dziennym:

1. Sprawy organizacyjne.
2. Dyskusja nad wnioskiem o nadanie członkostwa honorowego PTE prof. Edwardowi Sawzdargowi /ZSRR/. Wniosek w tej sprawie przedstawiono Zarządowi Głównemu.
3. Rozdział szpilek entomologicznych.
4. Nagrody dla członków Komitetu Redakcyjnego Polskiego Pisma Entomologicznego, w związku z jubileuszem 50-lecia tegoż pisma. Zarząd Oddziału zwrócił się do Prezydium Woj.RN z wnioskiem o przyznanie 5 odznak "Za zasługi dla Dolnego Śląska", członkom Komitetu Redakcyjnego, PTE, oraz odznaki zbiorowej dla Redakcji. Przyznano odznaki członkom Komitetu Redakcyjnego: red. naczelnemu prof. dr Aleksandrowi Wróblewskiemu, red. działu I doc. dr habil. Wojciechowi Puławskiemu, red. działu II prof. dr hab. Adamowi Goosowi, sekr. naukowemu doc. dr hab. Czesławowi Kani, sekr. techn. mgr Jadwidze Flasińskiej. Wymienione osoby otrzymały odznaki dnia 18.12.1972 r., natomiast nie przyznano odznaki zbiorowej dla Redakcji.

Na 7 zebraniach dyskusyjnych Oddziału przedstawiono następujące referaty:

1. Doc.dr hab.Czesław Kania - Z wędrówek entomologicznych po Hiszpanii oraz komunikaty doc.dr hab.Piotra Niezgodzińskiego.

2. Dr R. Haitlinger - Zmienność sezonowa fauny pcheł drobnych ssaków Gór Sowich.
3. Dr B. Wołoszyn - Uwagi o hodowli Collembola oraz komunikaty doc. dr hab. P. Niezgodzińskiego.
4. Dr hab. W. Dunger - Ekogeneza i fauna hałd rekultywowanych dla celów leśnych.
5. doc.dr hab. Jadwiga Złotorzycka-Kalisz - Znaczenie cech taksonomicznych woszków w badaniach nad ich systemem naturalnym.
6. Dr Marcel Hudon - Kanada - Problemy entomologiczne Kanady.
7. Dr hab. Wojciech Puławski - Badania nad najstarszymi kopalnymi błonkówkami.

Przeciętna frekwencja na zebraniach około 15 osób.

W zakresie działalności O r g a n i z a c y j n e j Oddział przeprowadził w okresie sprawozdawczym inwentaryzację księgozbioru i majątku trwałego Biblioteki PTE. W pracy tej wzięli udział: doc.dr hab. P. Niezgodziński, mgr Krystyna Drozdowska, inż. Lucyna Walczak i mgr Krystyna Klein.

Członkowie Towarzystwa brali udział w popularyzacji wiedzy entomologicznej prowadząc pogadanki i wykłady na różnych kursach oraz konsultacje.

Zarząd Oddziału w celu popularyzacji entomologii ogólnej i stosowanej powziął starania o zorganizowanie większej i nowocześniejszej wystawy entomologicznej przy Muzeum zoologicznym we Wrocławiu. Pierwsze prace w tym kierunku z zakresu entomologii ogólnej /teoretycznej/ wykonują: dr hab. Wojciech Puławski i dr Mieczysław Kak, zaś pomoc z zakresu entomologii stosowanej ofiarowali członkowie Instytutu Ochrony Roślin AR we Wrocławiu /kontakty wstępne nawiązał doc.dr hab. P. Niezgodziński/.

Oddział liczy obecnie 42 członków.

Nowe Zarządy Oddziałów PTE

W a r s z a w a

W dniu 27.II.1973 roku odbyło się zebranie sprawozdawczo-wyborcze Oddziału Warszawskiego PTE na którym wybrano nowy Zarząd w składzie: przewodniczący - ks. Tomasz Bojasiński, wiceprzewodniczący - dr Jakub Tomasz Nowakowski, wiceprzewodniczący - mgr Roman Hołyński, sekretarz - Andrzej Maciejewski, skarbnik - Jadwiga Motz, członek Zarządu - Tomasz Huflejt oraz Komisję Rewizyjną w dotychczasowym składzie: dr Danuta Cichy, inż. Andrzej Kolk, mgr Sławomir Mazur. Adres Oddziału Warszawskiego: Warszawa, Nowy Świat 72 a przewodniczącego Oddziału - Warszawa, ul. Piwna 9.

INFORMACJE WYDAWNICZE

"Klucze do oznaczania owadów Polski"

Ukazały się w sprzedaży następujące pozycje:

Nr 78 serii kluczy: R. Bańkowska. Pipunculidae. Cz. XXVIII, z. 33. str. 52, rys. 167. Cena zł. 12.- .

Nr 79 serii kluczy: S. Mazur. Sphaeritidae i Histeridae. Cz. XIX, z. 11 i 12. str. 73, rys. 151. Cena zł. 22.- .

Polskie Pismo Entomologiczne

W zeszycie 4 tomu 43 /1973/ Polskiego Pisma Entomologicznego ukazały się następujące prace:

Entomologia teoretyczna:

Kuśka, A.	- Materiały do znajomości ryjkowców /Coleoptera, Curculionidae/ Śląska
Warchałowski, A.	- Drugi przyczynek do znajomości susówek północnej Persji /Coleoptera, Chrysomelidae/
Wiktorowicz, K.	- Badania nad rodzajem Tectocepheus Berlese, 1896 /Acari, Oribatei/ w Polsce
Mazur, S.	- Gniliaki i przekraski /Histeridae et Cleridae, Coleoptera/ w zbiorze Wojciecha Mączyńskiego

- Horstman, K. - Rewizja rodzaju *Nepiasta* Foerster i przegląd gatunków rodzaju *Leptoperilissus* Schmiedeknecht /Hymenoptera, Ichneumonidae/
- Michalska, Z. - Materiały do znajomości owadów minujących w niektórych biotopach w Mierzwicach nad Bugiem
- Haitlinger, R. - *Polyplax spinigera* /Burmeister, 1839/ /Anoplura, Insecta/ - nowy gatunek wszy w faunie Polski
- Karbarz-Wiktorowicz H. - Badania nad morfologią *Riccardoella limacum* /Schränk/ /Acari, Ereyetidae/
- Michalski, J. - Dwa nowe dla polskiej fauny gatunki błaszkotek /Hymenoptera, Chalcidoidea/ pasożytujące na kornikach /Scolytidae/
- Biliński, S. - Budowa kutikuli tułowia u *Thermobia domestica* /Packard/ /Apterygota, Thysanura/
- Tomaszewski, C. - Wpływ stałych temperatur na tempo rozwoju larw i poczwerek *Phryganea grandis* L. /Trichoptera, Phryganeidae/

Entomologia stosowana:

- Sandner, H.,
Panknin, M. - Wpływ obecności pokarmu na składanie jaj u strąkowca fasolowego - *Acanthoscelides obtectus* /Say/ /Coleoptera, Bruchidae/
- Rezwani, A.,
Stein, W. - Badania nad wyborem temperatury i światła przez oprzędziki /Col., Curculionidae/
- Karczewska, M.,
Stasiak, A. - Rozwój mszycy agrestowo-mleczowej - *Hyperomyzus pallidus* HRL /Homoptera, Aphididae/ w świetle jednorocznych badań
- Cierniewska, B. - Pasożyty mszyc występujących w sadach Poznania /Hymenoptera, Aphididae/

- Bilewicz-Pawińska, T. - Uwagi o trzech gatunkach z rodzaju *Paristenus* Foerster /Hym., Braconidae/ i ich pasożytach *Mesochorus* spp. /Hym., Ichneumonidae/
- Bilewicz-Pawińska, T.,
Kemionek, M. - *Lygus rugulipennis* Popp. /Het., Miridae/ żywicielem nicienia /Mermitidae/
- Goos, M. - - Wpływ zabiegów mszycobójczych stosowanych w uprawie buraków cukrowych na stawonogi. II. Badania nad pajęczakami /Arachnoidea/
- Łęska, W. - - Badania nad biologią słonkowca orzechowca - *Curculio* /*Balaninus*/ nucum L. /Col., Curculionidae/ i jego niszczeniom

Przegląd piśmiennictwa:

Recenzje różnych wydawnictw zagranicznych o owadach.

ENTOMOLOGIA W POLSCE I ZAGRANICĄ

Symposium Sekcji Entomologii Rolniczej PTE - "Ekonomika ochrony roślin"

Temat corocznego sympozjum organizowanego przez Sekcję Entomologii Rolniczej był w obecnym roku przedmiotem długiej dyskusji na zebraniu Zarządu Sekcji /przewodniczący Zarządu - prof.dr hab. R. Łęski, członkowie Zarządu - prof.dr hab. J. Boczek i doc.dr hab. E. Bakuniak/. Spośród różnych, bardzo istotnych zagadnień, mogących być przedmiotem Symposium wybrano ekonomikę ochrony roślin.

Decydującym o wyborze tego właśnie tematu sympozjum było znaczenie ochrony roślin dla, tak potrzebnego obecnie dla kraju, wzrostu produkcji rolnej. Zdajemy sobie sprawę, że nie oznacza to automatycznie, że każdy zabieg ochrony roślin posiada jednakowo duże znaczenie - że niektóre zabiegi mogą decydować zasadniczo o wysokości plonów, a inne w minimalnym stopniu, albo wcale. Konsekwentnie, właśnie dzięki ekonomicznej ocenie poszczególnych zabiegów ochrony roślin można wykryć

olbrzymie rezerwy gospodarcze - albo oszczędnościowe przez pomijanie zabiegów, nie przynoszących gospodarczych korzyści, albo produkcyjne przez zwrócenie szczególnej uwagi i możliwie szerokie stosowanie zabiegów powodujących kolosalny nieraz wzrost produkcji rolnej.

Drugą, równie istotną podstawą wybrania ekonomiki ochrony roślin, jako tematu tegorocznego sympozjum Sekcji Entomologii Rolniczej była sprawa skażenia środowiska i związanych z tym ubocznych, ujemnych wpływów stosowanych pestycydów. Zagadnienie o podstawowym znaczeniu nie tylko dla zdrowia całego społeczeństwa i przeżywalności ryb, zwierząt łownych i całego otaczającego nas bogactwa żywych organizmów, ale także dla samej ochrony roślin. Nadmierne, niekontrolowane i nie zawsze ekonomicznie uzasadnione stosowanie pestycydów powoduje niekiedy nieoczekiwane gradacje niektórych gatunków owadów, lub prowadzi do powstania populacji szkodników odpornych na pestycydy.

Program sympozjum obejmował następujące referaty oraz doniesienia naukowe:

1. Dr W.M. Demby - Instytut Ochrony Roślin
Metodyka wyceny ekonomicznej efektywności zabiegów ochrony roślin
2. Doc.dr hab. T. Stachyra - Instytut Ochrony Roślin
Wycena szkód wyrządzanych przez szkodniki i choroby roślin oraz opłacalność ich zwalczania
3. Prof.dr hab. R. Łęski - Instytut Przemysłu Organicznego
Progi ekonomicznego zagrożenia, jako podstawa podejmowania decyzji o potrzebie opryskiwań
4. Dr H. Rola - Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa
Wpływ stopnia zachwaszczenia na ekonomiczną efektywność stosowania herbicydów
5. Doc.dr hab. E. Bakumiak, mgr Z.Żmirek - Instytut Przemysłu Organicznego
Ekonomiczne przesłanki podejmowania produkcji pestycydów
6. Doc.dr hab. K. Berliński - Instytut Ziemniaka
Ekonomiczna ocena ochrony ziemniaków przed chorobami, szkodnikami i chwastami

7. Doc.dr hab. J.Grochowski - Instytut Sadownictwa
Ekonomiczne ocena zabiegów ochrony roślin w sadach
8. Doc.dr hab. J. Dmoch - Instytut Ochrony Roślin - Akademia
Rolnicza w Warszawie
Biologiczne i ekologiczne kryteria dla ustalenia progu
ekonomicznej szkodliwości chowacza podobnika *Ceuthorrhynchus assimilis* Payk./
9. Mgr P. Górski - Woj.Stacja Kwarantanny i Ochrony Roślin
- Gdańsk
Zagadnienia ekonomiczne i organizacyjne w pracy służby
ochrony roślin.

Frekwencja oraz nadzwyczaj ożywiona i wnikliwa dyskusja w pełni podkreśliły słuszność obrania ekonomiki ochrony roślin, jako tematu tegorocznego sympozjum.

W sympozjum wzięło udział ponad 50-ciu uczestników reprezentujących różnorodne instytucje z całej Polski: Ministerstwo Rolnictwa, Instytut Ochrony Roślin, Instytuty Ochrony Roślin Akademii Rolniczych w Krakowie, Olsztynie, Poznaniu, Warszawie i Wrocławiu, Instytut Przemysłu Organicznego, Instytut Warzywnictwa, Instytut Sadownictwa, Instytut Ziemniaka, Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa, Zakład Ekologicznych Podstaw Ochrony Roślin PAN, Instytut Ekologii, Instytut Badawczy Leśnictwa, Centrala Spółdzielni Ogrodniczych, Wojewódzkie Stacje Kwarantanny i Ochrony Roślin, i inne.

W referatach i dyskusji podkreślano przede wszystkim konieczność ekonomicznego podejścia do zadań ochrony roślin i tym samym znaczenie podjęcia tego tematu przez naszą Sekcję. Przytaczano szereg przykładów, gdzie brak rozeznania ekonomicznej szkodliwości poszczególnych gatunków szkodników, chorób i chwastów był przyczyną marnotrawstwa wielu milionów złotych przeznaczonych na akcję zwalczania nie przynoszącą żadnych korzyści. Tym samym było to marnowanie wielu cennych, między innymi importowanych za dewizy preparatów, oraz niepotrzebnie wynikające z żadnych potrzeb gospodarczych skażenie środowiska, pociągające za sobą wszystkie ujemne następstwa chemizacji. Klasycznym był przytoczony przykład wydania przez jedną z cukrowni około 3 ml złotych, na zabiegi ochroniarskie w plantacjach buraków cukro-

wych, które przyniosły wzrost plonów wartości tylko dziesiątków tysięcy złotych. W referacie nad wyceną szkód wykazano jednocześnie na zanikające znaczenie niektórych, bardzo groźnych szkodników i chorób, oraz odwrotnie na wzrastające znaczenie niektórych gatunków, dotychczas nie powodujących strat gospodarczych. Wymaga to wprowadzenia odpowiednich zmian w planach praktycznej ochrony roślin w kraju.

Ocena ekonomicznego znaczenia poszczególnych gatunków nie jest rzeczą łatwą, zwłaszcza jeśli ma ona dotyczyć całego kraju. Stąd też szeroko dyskutowano nad referatem dotyczącym planów badawczych Instytutu Ochrony Roślin, zorganizowania tego typu badań w Polsce oraz ich metodyki. Na znaczenie tego zagadnienia wskazuje również fakt, że opracowywana w naszym kraju metodyka ma stać się podstawą dla opracowania w tym zakresie wspólnej metodyki dla krajów RWPg.

Tego samego zagadnienia chociaż z innego punktu widzenia dotyczyła szeroka dyskusja nad referowanymi w odrębnym opracowaniu program ekonomicznego zagrożenia dla poszczególnych gatunków szkodników, chorób i chwastów. Wykazano zależność uzyskiwanych zwyczaj plonów zbóż po stosowaniu herbicydów w zależności od stopnia zachwaszczenia pól, oraz możliwości parokrotnego zmniejszenia liczby opryskiwań sadow przed szkodnikami dzięki kontroli liczebności szkodników. Najbardziej istotnym przy omawianiu progów zagrożenia było zwrócenie uwagi na potrzebę zmiany podejścia do tego problemu: z biologicznego na ekonomiczne. Na podstawie przesłanek ekonomicznych muszą być ustalone wcześniej poziomy ekonomicznej szkodliwości lub tolerowanych szkód, a dopiero potem na podstawie wyników badań biologicznych ustalane liczebności szkodników, mogące powodować takie szkody, a więc "progi zagrożenia", decydujące o potrzebie przeprowadzenia zabiegu.

Drugim istotnym elementem dyskusji była zmienność progów zagrożenia związana ze zmieniającymi się czynnikami ekonomicznymi i biologicznymi, jak chociażby ceny poszczególnych produktów rolnych, stan i odmiany uprawianych roślin, wysokość uzyskiwanych plonów, odmienna wysokość wyrządzanych strat w

różnych rejonach klimatycznych i glebowych itp. Bardzo wyrażnie ilustrowały to referaty dotyczące ekonomicznej oceny ochrony poszczególnych upraw bądź też zwalczania poszczególnych gatunków szkodników.

W referacie dotyczącym organizacji usług chemicznej ochrony roślin podkreślano, że znajomość strat ekonomicznych i ekonomicznej efektywności zabiegów ochronnych w poszczególnych rejonach winna stać się podstawą pracy i oceny działalności służby ochrony roślin.

Jeszcze jeden bardzo istotny aspekt związany z tematem sympozjum zawierał referat o ekonomicznych przesłankach podejmowania produkcji pestycydów. Tylko właściwa ocena wielkości strat wyrządzanych przez poszczególne gatunki szkodników może wskazać na rzeczywiste potrzeby stosowania poszczególnych pestycydów i właściwe ukierunkowanie rozwoju naszego przemysłu. To z kolei będzie decydować o możliwościach zapobiegania tym stratom.

Nawet najlepiej przygotowane referaty i najbardziej wnikliwa dyskusja nie mogły oczywiście w ciągu jednodniowego sympozjum rozwiązać ani nawet w pełni naświetlić tak skomplikowanego problemu, jak ekonomika ochrony roślin. Wymaga to długotrwałej i konsekwentnie rozwijanej pracy grupy ludzi. Stąd też, obok generalnego przedstawienia i poruszenia problemu, do istotnych osiągnięć sympozjum należy zaliczyć utworzenie w ramach Sekcji Entomologii Rolniczej - Grupy Roboczej d/s Ekonomiki Ochrony Roślin. Na odbytym w dniu następnym organizacyjnym zebraniu Grupy ustalono plan pracy i kolejność opracowywania poszczególnych zagadnień, w zależności od ich znaczenia dla rozwiązania omawianego problemu. Do grupy tej będziemy starali się pozyskać wszystkich pracujących w tym zakresie w kraju. Kierownictwo pracami powierzono prof. dr R. Łęskiemu, jako przewodniczącemu Sekcji Entomologii Rolniczej i dr W.M. Demby jako przewodniczącemu Grupy Roboczej.

Prof. dr hab. Ryszard Łęski

Badania entomologiczne członków Górnośląskiego Oddziału PTE w Bieszczadach Zach.

Rozpoczął się kolejny, 19 rok badań entomologicznych na obszarze Bieszczadów Zachodnich i Pogórza Przemyskiego, prowadzonych przez kilkusobowy zespół członków Górnośląskiego

Oddziału PTE z siedzibą w Bytomiu. Zainteresowania uczestników badań skupiają się głównie na trzech rzędach owadów: chrząszczach, motylach i ważkach, chociaż i w niektórych innych /np. w błonkówkach, chrząstlikach/ dokonano interesujących obserwacji i zebrano wartościowe materiały.

Badania te zapoczątkował w 1954 roku dr Sergiusz Toll, pierwszy przewodniczący Oddziału i kontynuował je nieprzerwanie do chwili śmierci, tj. do 1961 roku. Zachęceni jego przykładem włączyli się do nich inni entomolodzy ze Śląska, w większości t.zw. amatorzy, spędzający w Bieszczadach swe urlopy, często rozkładane na kilkunastodniowe raty, w różnych okresach roku. Podczas gdy jedna grupa przebywała w Bieszczadach, posuwając się w ich głąb, w miarę budowy dróg dojazdowych i elektryfikacji wznoszonych od nowa osiedli, druga penetrowała nie mniej rozległy obszar Pogórza Przemyskiego.

Efektem dotychczasowej działalności jest nie tylko zgromadzenie obfitego materiału dokumentacyjnego w postaci zbiorów owadów i notatek, lecz przede wszystkim częściowe opublikowanie wyników badań. W 1970 roku ukazała się w Roczniku Muzeum Górnośląskiego w Bytomiu /Przyroda, zeszyt nr. 5/ praca Mieczysława Lessaera i Zygmunta Śliwińskiego "Materiały do poznania kózek /Coleoptera, Cerambycidae/ Polski ze szczególnym uwzględnieniem Bieszczadów Zachodnich". Autorzy podsumowując swe badania do 1969 roku łącznie, wykazali z obszaru Bieszczadów Zachodnich 77 gatunków kózek, co stanowi 38% fauny kózkowatych Polski. Dalsze badania nad tą rodziną chrząszczy są kontynuowane.

Również odonatolodzy opublikowali w kilku przyczynkach /np. w Przeglądzie Zoologicznym XII,3,1968/ najbardziej interesujące spostrzeżenia, w których m.innymi stwierdzili w Bieszczadach niezmiernie rzadko zalatujący z południowej Europy do Polski gatunek szablaka - *Crocothemis erythraea* /Brul./, wykazany zaledwie po raz drugi z naszego kraju, jak też inne gatunki ważek rzadko u nas spotykanych. Udało się im udowodnić, że jeden z nich /*Aeschna affinis* Vanderl./, uznawany dotąd za element obcy, zalatujący z południa, w Bieszczadach odbywa cały cykl rozwojowy.

Najdłuższe jednak i najintensywniejsze badania dotyczą motyli Bieszczadów Zachodnich i Pogórza Przemyskiego. Kontynuowano je przez pełne 18 lat, docierając do najbardziej niedostęp-

nych i odludnych zakątków tego obszaru, w różnych okresach pojawu. Dotychczas osiągnięte rezultaty przedstawione będą w publikacji mgr Mariana Bielewicza "Motyle Bieszczadów Zachodnich i Pogórza Przemyskiego", część I, tzw. Macrolepidoptera. Praca ta została już oddana do druku i ukaże się w Roczniku Muzeum Górnośląskiego, Przyroda, zeszyt nr. 7. Efektem wieloletnich, zespołowych badań jest wykazanie 780 gatunków motyli z grupy tzw. "macro" tego obszaru, z czego 4 gatunki nowe dla fauny Polski i kilka dalszych, znanych dotąd w naszym kraju z pojedynczych stanowisk.

Badania lepidopterologiczne polskiej części Bieszczadów wraz z Pogórzem, których wyrazem jest rodząca się publikacja, poważnie uzupełniają istniejącą dotąd lukę w poznaniu motyli naszych obszarów górskich. Należy bowiem podkreślić, że o ile Sudety są dobrze pod tym względem zbadane, o tyle Karpaty, w części należącej do naszego kraju, mogą szczyścić się tylko fragmentarycznym poznaniem ich lepidopterofauny, głównie niektórych partii zachodnich. Posiadamy dotąd dobre rozeznanie motyli Beskidu Śląskiego z Pogórzem Cieszyńskim, Tatr polskich wraz ze Wzniesieniem Gubałowskim oraz Pienin, brak natomiast kompleksowych opracowań dotyczących tej grupy owadów: Beskidu Żywieckiego, Beskidu Wyspowego, Gorców, Beskidu Sądeckiego i Beskidu Niskiego. Jak z tego wynika, poznanie motyli polskiej części Beskidów Wschodnich tj. Bieszczadów wraz z Pogórzem jest ważnym ogniwem w całokształcie znajomości przyrody naszych Karpat. Nie mała w tym zasługa grona entomologów skupionych w Górnośląskim Oddziale PTE i - co nie bez znaczenia - w większości tzw. amatorów, a więc pracujących w różnych zawodach i poświęcających się badaniom owadów jedynie dla zaspokojenia swych, poważnie traktowanych zainteresowań.

mgr Marian Bielewicz

Polsko - radzieckie kontakty wrocławskich entomologów

W dniach 12-15 stycznia 1973 r. przebywał we Wrocławiu wiceprezydent Wszechzwiązkowego Towarzystwa Entomologicznego ZSRR, doktor nauk biologicznych W.I. Tobias, pracownik naukowy Instytutu Zoologicznego Akademii Nauk ZSRR w Leningradzie, specjalista w zakresie pasożytniczych Hymenoptera.

Gość zwiedził Muzeum Zoologiczne Uniwersytetu, gdzie zapoznał się z kolekcją owadów oraz z badaniami entomologicznymi prowadzonymi nad fauną Dolnego Śląska. W Instytucie Ochrony Roślin Akademii Rolniczej W.I. Tobiasz zaznajomił się z wynikami badań nad wpływem masowych zabiegów chemicznych ochrony roślin na agrocenozy oraz ze stanem badań nad owadami szkodliwymi dla roślin uprawnych. Gość złożył także wizytę w Redakcji Polskiego Pisma Entomologicznego.

Na okolicznościowym spotkaniu dokonano oceny dotychczasowych kontaktów naukowych entomologów środowiska wrocławskiego z entomologami radzieckimi. Gość poinformował o przygotowaniach do Wszechzwiązkowego Zjazdu Entomologów ZSRR, który odbędzie się w styczniu 1975 r. w Leningradzie.

Doc. dr hab. Czesław Kania

IV konferencja robocza Międzynarodowej Grupy Badawczej "Ostrinia nubilalis"

W Instytucie Naukowo-Badawczym Rolnictwa Węgierskiej Akademii Nauk w Martonvásár /dyrektor dr S. Rajki/ odbyła się w dniach 27.IX - 3.X.1972 kolejna doroczna konferencja międzynarodowej grupy badawczej entomologów prowadzących badania nad odpornością kukurydzy nasiennej na omacnicę prosowiankę - *Ostrinia nubilalis* /Hb./. Organizatorem konferencji był kierownik Działu Entomologicznego tegoż Instytutu dr B. Dolinka - koordynator badań na rok 1972.

W konferencji wzięli udział przedstawiciele 10 krajów Europy i Ameryki Północnej realizujący badania, przedstawiciele krajów które od 1973 roku włączają się do badań /CSRS i India/ oraz obserwatorzy z Demokratycznej Republiki Wietnamu i Stanów Zjednoczonych Meksyku.

Na konferencji, po ocenie wyników badań z poszczególnych krajów, ustalono program trzeciego dwuletniego cyklu badań nad przejawami odporności polowej na omacnicę prosowiankę nowych linii wsobnych kukurydzy. Na podstawie uzyskanych wyników wytypowano kraje, które wyprodukują z odpornych linii próbne mieszanki kukurydzy, a te z kolei będą poddane dalszym badaniom w 12 krajach. Do badań włączy się specjalistów zajmujących się hodowlą

odpornościową roślin uprawnych na owady szkodliwe. Koordynatorami na rok 1973 zostali wybrani: dr D. Mustes /Rumunia/ - w zakresie realizacji badań oraz dr D. Hadžistević /Jugosławia/ - w zakresie przygotowań i organizacji następnej konferencji, która obradować będzie w Zagrzebiu w czasie trwania VII Sympozjum organizacji EUCARPIA /Europejskie Stowarzyszenie Hodowców Roślin - Sekcja Kukurydzy i Sorga/.

W Martonvásár zapoznano się z doświadczeniami polowymi nad odpornością kukurydzy na ploniarke zbożówkę - *Oscinella frit*, omacnicę prosowiankę - *Ostrinia nubilalis*, głównie guzową kukurydzy - *Ustilago zeae*, głównie pyłkową - *Sorosporium holci-sorghii* f. *zeae* i zgniliznę fuzaryjną - *Fusarium* spp. Zwiedzono zakłady nasienne kukurydzy, laboratorium entomologiczne i fitopatologiczne oraz znajdujący się w budowie najnowocześniejszy i jeden z największych w Europie fitotron przeznaczony do badań w zakresie genetyki, fizjologii, hodowli i ochrony roślin, które będą prowadzone tam w przyszłości przez międzynarodowe zespoły badawcze. W czasie wycieczki naukowej zwiedzono stacje doświadczalne położone nad Bałatonem. W Budapeszcie zapoznano się z metodami hodowli omacnicy prosowianki na sztucznych dietach prowadzonej w Dziale Zoologii Rolniczej /kierownik dr B. Nagy/ Instytutu Badawczego Ochrony Roślin /dyrektor dr T. Jermy/ oraz ze zbiorami entomologicznymi w Dziale Zoologii Muzeum Przyrodniczego /dyrektor dr Z. Kaszab/.

Doc. dr habil. Czesław Kania

X Sympozjum Entomologów NRD w Eberswalde 5-6.XI.1972

Na zaproszenie Komitetu Organizacyjnego X Sympozjum Niemieckiego Towarzystwa Entomologicznego wyjechała do Eberswaldu 4.11.1972 r. grupa członków Szczecińskiego Oddziału PTE, której przewodniczyli: Doc. dr hab. J. Honczarenko i Prof.dr hab. A. Linke.

W godzinach przedpołudniowych tegoż dnia nawiązaliśmy bezpośrednie kontakty koleżeńskie przy oglądaniu wspólnych, przejrzyste opracowanych zbiorów entomologicznych Instytutu Ochrony Roślin. Szczególną uwagę zwrócono na Coleoptera i przy

okazji porównywano faunę sąsiadującego regionu z gatunkami występującymi u nas.

Ciekawym punktem programu była giełda entomologiczna, na której wymieniano i sprzedawano gatunki egzotyczne, rzadkie i pospolite nie tylko spreparowane, ale i żywe, przywiezione w różnorodnych gablotach i pudełkach. Ceny kształtowały się w zależności od gatunku - od kilku do kilkudziesięciu marek.

W części oficjalnej, Przewodniczący - dr W. Ebert, przywitał serdecznie gości Zarządu Głównego PTE w osobie Prof.dr H. Sandnera, prof. dr habil. R. Łęskiego, doc.dr habil. Cz. Kanigę i przedstawicieli Szcz.Oddz.PTE.

Oprócz gości z Polski byli też koledzy z bratniej Czechosłowacji. Prof. dr H. Sandner w imieniu Zarządu Głównego PTE podziękował za zaproszenie, życząc m.in. owocnych obrad i akcentując korzyści wypływające ze współpracy. Na zakończenie swego wystąpienia wręczył naszym kolegom z NRD pamiątkowy talerz z warszawską syrenką.

Miłym punktem programu było wręczenie specjalnych odznak zasłużonym entomologom NRD. Wydaje się, że podobny zwyczaj jest godny naśladowania u nas.

W programie X Sympozjum Entomologów NRD, wygłoszono m.in. następujące referaty:

- Dr W. Heinicke - "Entomologia w sztuce"
- Dr H.J. Müller - "Faunistyka, ekologia i rolnictwo"
- Dr W. Ebert - "Ochrona roślin jako podstawa ekologii"
- Dr B. Klausnitzer - "Co nowego w systematyce?"

Po referatach wprowadzających przystąpiono do narad w sekcjach zajmujących się następującymi zagadnieniami:

- Macrolepidoptera /kier. Dr W. Heinicke/
- Microlepidoptera /kier. Dr G. Friese/
- Coleoptera /kier. Dr B. Klausnitzer/
- Owady pozostałe /kier. Dr habil. H. Schiemanz/
- Metody matematyczne, statystyka doświadczalna w badaniach ekologicznych /kier. Dr W. Ebert/

Przysłuchując się obradom należy stwierdzić, że entomologów z NRD trapią podobne bolączki jak nas. Dużo uwagi poświęcono

brakowi sprzętu, a zwłaszcza szpilek entomologicznych. Oprócz tego godna podkreślenia jest chęć współpracy i nawiązywania dalszych kontaktów z polskimi entomologami.

W wyniku przeprowadzonych rozmów Szcz.Oddz. PTE i Szcz. Tow. Naukowe projektują w roku 1973 urządzić, łącznie z sąsiadującymi Oddziałami w IIRD, wspólną naradę połączoną z wycieczkami do obiektów przyrodniczych. Spotkanie to poświęcone będzie m.in. omówieniu badań i wymianie doświadczeń z obopólną korzyścią.

Dr Ryszard Kazimierz Cykowski

PREZENTUJEMY PRACOWNIE ENTOMOLOGICZNE

O badaniach w zakresie entomologii stosowanej w Instytucie Warzywnictwa w Skierniewicach

W ramach Zakładu Ochrony Roślin Instytutu Warzywnictwa prowadzone są również prace badawcze w dziedzinie entomologii stosowanej. Badania rozpoczęto już w roku 1958, na kilka lat przed powstaniem Instytutu w Zakładzie Warzywnictwa. Pierwszym kierownikiem Pracowni ochrony roślin był Prof.dr J. Boczek. Po powstaniu Instytutu Warzywnictwa w roku 1964, Pracownia Ochrony Roślin została przekształcona w Zakład.

Działalność naukowo-badawcza Zakładu Ochrony Roślin Instytutu Warzywnictwa w dziedzinie entomologii stosowanej koncentrowała się w ostatnich latach nad opracowaniem skutecznych, a zarazem mniej szkodliwych dla środowiska przyrodniczego sposobów zwalczania najgroźniejszych szkodników roślin warzywnych /śmietka cebulanka, śmietka kapuściana, połyśnica marchwianka, mszyce, mączlik szklarniowy/, przy stosowaniu insektycydów o możliwie najkrótszym okresie karencji i z uwzględnieniem badań pozostałości. Wyniki prac badawczych przyczyniły się do całkowitego wycofania z ochrony roślin warzywnych preparatów typu DDT i zastąpienie ich mniej szkodliwymi dla otaczającej przyrody nowymi insektycydami fosforoorganicznymi. Do ważniejszych dotychczasowych osiągnięć należy opracowanie skutecznych metod zwalczania mszyc na roślinach warzywnych, śmiatek żerujących na korzeniach warzyw oraz szkodników w szklarniach.

Na podstawie badań ekologii i dynamiki rozwoju mszyc i wrogów naturalnych ustalono, że najbardziej odpowiednim terminem ich zwalczania jest okres pojawienia się pierwszych kolonii szkodnika przed masowym nalotem drapieżców i pasożytów.

Stwierdzono, że różne gatunki mszyc w uprawach roślin warzywnych można skutecznie zwalczać nowymi insektycydami fosforoorganicznymi: Anthio EC /0,15 %/, Sadofos pż 30 /0,3 %/, Nogos EC 50 /0,1 %/, Fenitrothion /0,15 %/.

Opracowanie nowej metody zwalczania śmietki cebulanki przy pomocy nowych insektycydów fosforoorganicznych: Phytosol i Primicid ma specjalne znaczenie praktyczne ze względu na uodpornienie się tego szkodnika na dotychczas stosowane chlorekowane węglowodory oparte na lindanie i dieldrinie. W dziedzinie ochrony roślin w uprawie pod szkłem opracowano w ostatnich latach i wprowadzono do szerokich zaleceń praktycznych nową metodę zwalczania mączlika szklarniowego.

Skuteczne zwalczanie tego szkodnika można przeprowadzić przez zastosowanie nowych insektycydów fosforoorganicznych o krótkim okresie karencji opartych na dichlorfosie i malationie. Wspomniane preparaty niszczą także mszyce, przedziorki i wciornastki.

W okresie obecnym prowadzone są prace nad biologią, ekologią oraz udoskonaleniem metod zwalczania najgroźniejszych gatunków szkodników, nad stratami gospodarczymi powodowanymi przez szkodniki oraz nad nową techniką stosowania insektycydów.

W programie badań znajduje się także biologiczne zwalczanie gąsienic na roślinach kapustnych przy pomocy biopreparatów opartych na *Bacillus thuringiensis*.

W dziedzinie ochrony roślin w uprawach szklarniowych prowadzone są prace nad biologiczną metodą zwalczania przedziorków przy pomocy drapieżnego roztocza *Phytoseiulus persimilis*.

Poza pracą badawczą, dział entomologii stosowanej rozwija szeroką współpracę z praktyką poprzez prowadzenie szkoleń służby ochrony roślin, instruktorów ZNOS i CSO, PGR i producentów indywidualnych.

W celu szybkiego wdrażania najnowszych wyników badań do produkcji, systematycznie, co dwa lata, opracowuje się ogólnopolskie programy ochrony roślin warzywnych, uwzględniające najnowsze metody zwalczania szkodników.

W dziale entomologii stosowanej Zakładu Ochrony Roślin Instytutu Warzywnictwa zatrudnionych jest 4 pracowników naukowych oraz 4 techników:

Dr hab. J. Narkiewicz-Jodko	/ekologia i metody zwalczania szkodników/
Dr hab. J. Obarski	/systematyka i biologia/
Dr B. Nawrocka	/biologia, metody integrowane zwalczania szkodników/
Dr J. Szwejd	/biologia, ekologia szkodników, nowa technika stosowania zabiegów chemicznych/.

Doc. dr hab. Jan Narkiewicz-Jodko

Działalność naukowo-dydaktyczna w zakresie entomologii prowadzona przez Instytut Biologii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

W Instytucie Biologii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu nie ma Zakładu i Pracowni Entomologii, niemniej praca naukowo-badawcza i dydaktyczna w zakresie szeroko pojętej entomologii jest prowadzona w dwóch zakładach Instytutu: w Zakładzie Zoologii Systematycznej i w Zakładzie Fizjologii Zwierząt.

W Zakładzie Zoologii Systematycznej entomologiem był kierownik tego zakładu, zmarły w r. 1955, prof. dr K. Simm, który zajmował się entomologią stosowaną a także jego ówczesni współpracownicy: prof. dr A. Wróblewski znawca pluskwiaków wodnych oraz doc. dr S. Riabinin, który badał owady minujące i fenologię owadów.

Obecnie kierownik tego zakładu prof. dr W. Skuratowicz oraz 7 pracowników naukowo-dydaktycznych i 1 pracownik naukowo-techniczny zajmują się badaniem różnych grup owadów. Jako główne kierunki badań entomologicznych prowadzonych w Zakładzie Zoologii Systematycznej Instytutu Biologii UAM można wymienić:

1. Badania nad pasożytami zewnętrznymi ptaków i ssaków a zwłaszcza nad Siphonaptera, Diptera /Calliphoridae, Nycteribiidae, Hippoboscidae/ i Anoplura. Opublikowane z tego zakresu prace dotyczą fauny i ekologii wymienionych grup oraz ich powiązań

z żywicielami. Opisano 1 gatunek pcheł nowy dla wiedzy oraz wiele gatunków nowych dla fauny Polski. Opracowano rozmieszczenie geograficzne zasięgu gatunków i podgatunków pcheł i muchówek na obszarze Polski a także cykle rozwojowe i stadia larwalne szeregu gatunków pcheł.

2. Badania nad fauną i ekologią owadów minujących i ich pasażerów /Błonkówki pasożytnicze/. Opracowano faunę owadów minujących różnych rejonów Polski /Wielkopolska, Jura Krakowsko-Częstochowska, Roztocze, Suwalszczyzna, Bieszczady/ w tym szereg Parków Narodowych /Wielkopolski, Ojcowski, Tatrzański, Pieniński, Białowiecki/. Opisano 12 gatunków nowych dla wiedzy z uwzględnieniem wszystkich stadiów rozwojowych oraz wiele gatunków nowych dla fauny Polski. Jedną obszerną pracę z tego zakresu dotyczy ekologii minowców.
3. Badania nad fauną jętek /Ephemeroptera/ Polski. Badania prowadzone przede wszystkim na obszarze Wielkopolski oraz na zachodzie i północy kraju. Opisano 4 gatunki i 1 rodzaj nowy dla wiedzy oraz opracowano rozmieszczenie geograficzne jętek na badanym terenie.

Aktualnie problematykę badawczą Zakładu Zoologii Systematycznej w zakresie entomologii stanowią wyżej wymienione zagadnienia, w której specjalizują się poszczególni pracownicy.

W zakładzie wykonano 86 prac magisterskich z dziedziny entomologii, przy czym wiele z nich zostało opublikowanych. Obecnie prowadzi się w Zakładzie ćwiczenia z systematyki owadów, wykłady monograficzne z entomologii oraz parazytologii i ekologii owadów.

W Zakładzie Fizjologii Zwierząt Instytutu Biologii UAM podjęto dwa problemy badawcze dotyczące fizjologii owadów a mianowicie:

1. Badania nad fizjopatologią owadów. Prace z tego zakresu koncentrują się głównie nad zagadnieniami wpływu wirusów na metabolizm owadów szkodników lasów i pól uprawnych. W badaniach objęto nie tylko enzymatyczne mechanizmy metabolizmu ale również zmiany w ultrastrukturze komórek i tkanek po zakażeniu wirusem. Badania ultrastruktury prowadzone są przy pomocy mikroskopii elektronowej.

2. Badania nad wpływem hormonów na wzrost, rozwój i metabolizm owadów szkodników magazynów zbożowych. Prace wykonywane w ramach tego problemu obejmują takie zagadnienia jak wpływ hormonów sterydowych na wzrost i rozwój owadów oraz regulację hormonalną syntezy białek i kwasów nukleinowych.

W zakładzie wykonano kilka prac magisterskich związanych z wyżej wymienioną problematyką a obecnie jest wykonywana jedna praca doktorska. Prowadzi się również wykłady monograficzne z fizjologii owadów.

Doc.dr habil. L. Obuchowicz

SKRZYŃKA ŁĄCZNOŚCI NAUKOWEJ I OGŁOSZENIA

Biblioteka PTE zawiadamia,

że są jeszcze do nabycia niektóre zeszyty "Kluczy do oznaczania owadów Polski". Po zgłoszeniu zapotrzebowania pod adresem Biblioteki /ul. Cybulskiego 32, 50-205 Wrocław/ osoby zainteresowane otrzymają żądane pozycje za zaliczaniem pocztowym.

Oto następne pozycje /chrząszcze i błonkówki podano w poprzednim numerze/:

nr zeszytu	r o d z i n a	rok wydania	nr serii kluczy	cena
	Część XVII - Motyle- Lepidoptera			
2-4	Micropterygidae, Eriocanidae	1959	29	12.-
6	Tischeriidae	1959	30	10.-
9	Adelidae	1972	76	12.-
14-15	Cochliidiidae, Zygaenidae	1965	49	12.-
35	Oecophoridae	1964	43	42.-
41a	Cochylidae	1963	40	22.-
41b	Tortricidae	1969	62	38.-
46a	Geometridae, wstęp i podr., Brehminae, Orthostirinae, Geometrinae i Sterrhinae	1960	33	35.-

nr zeszytu	r o d z i n a	rok wydania	nr serii kluczy	cena
46b	Geometridae, Hydriomeninae	1965	47	87.-
46c	" , Selidoseminae	1966	50	30.-
47-50	Notodontidae, Thaumetopoeidae,			
	Thyatiridae i Drepanidae	1965	46	12.-
51-52	Syntomidae, Arctiidae	1971	71	15.-
53b	Noctuidae, Agrotinae,			
	Malicleptriinae	1959	28	22.-
60	Hesperiidae	1970	67	10.-
61-62	Lycaenidae, Erycinidae	1959	31	15.-
63	Satyridae	1966	52	12.-
64	Apaturidae i Nymphalidae	1968	57	18.-
	Część XXVIII - Muchówki- Diptera			
9a	Culicidae-larwy i poczwarki	1971	69	39.-
21	Tabanidae	1959	27	15.-
22	Stratiomyidae	1963	41	20.-
24	Bombyliidae	1967	55	12.-
25	Therevidae	1970	68	7.-
27	Asilidae	1970	65	25.-
34	Syrphidae	1963	42	60.-
54-58	Odiniidae, Clusiidae, Anthom.	1962	37	15.-
72	Phasiidae	1964	44	27.-
75	Gasterophilidae	1969	61	15.-
	Część II - Collembola	1955	7	33.-
III-V	Protura, Diplura, Thysanura	1955	5	8,50
XV	Mallophaga, zeszyt 1	1972	75	18.-
XV	" " 3	1972	74	12.-
XVI	Anoplura	1972	73	22.-
XVII	Homoptera, z. 3 Psyllodea	1969	63	27.-
XVIII	Heteroptera, z. 3 Leptopodidae	1968	58	9.-
XXIX	Siphonaptera	1967	53	36.-

Zestawiła: mgr Krystyna Skomorowska

SPIS TREŚCI

KOMUNIKATY

Sekcja Mirmekologiczna - Sekcja Owadów Społecznych	3
Plany powołania Sekcji Entomologii Leśnej PTE	3
Nowi Członkowie PTE	3

KRONIKA ODDZIAŁÓW

Sprawozdania z działalności Oddziałów w 1972 r.
/skrótty/, ciąg dalszy

Łódź	4
Olsztyn	4
Poznań	5
Skierniewice	6
Szczecin	7
Warszawa	7
Wrocław	8
Nowe Zarządy Oddziałów PTE	10

INFORMACJE WYDAWNICZE

Klucze do oznaczania owadów Polski	10
Polskie Pismo Entomologiczne	10

ENTOMOLOGIA W POLSCE I ZAGRANICĄ

Symposium Sekcji Entomologii Rolniczej PTE - "Ekonomika ochrony roślin"	12
Badania entomologiczne członków Górnośląskiego Oddziału PTE w Bieszczadach Zach.	16
Polsko-radzieckie kontakty wrocławskich entomologów	18
IV Konferencja robocza Międzynarodowej Grupy Roboczej "Ostrinia nubilalis"	19
X Symposium entomologów NRD w Eberswalde	20

PREZENTUJEMY PRACOWNIE ENTOMOLOGICZNE

O badaniach w zakresie entomologii stosowanej w Instytucie Warzywnictwa w Skierniewicach	22
Entomologia w Instytucie Biologii UAM w Poznaniu	24

SERZYMNKA ŁĄCZNOŚCI NAUKOWEJ I OGŁOSZENIA

Biblioteka PTE zawiadania	26
-------------------------------------	----

